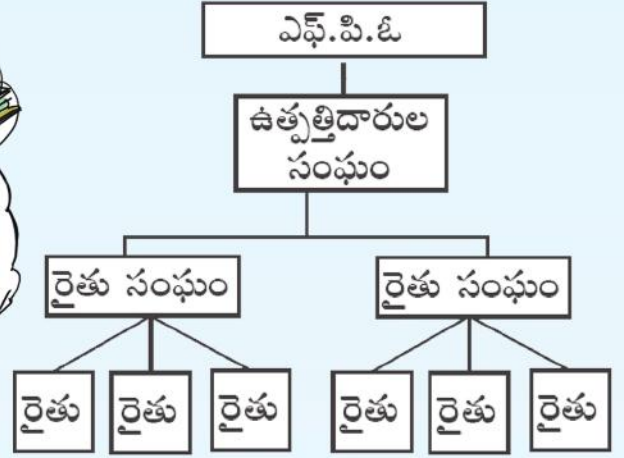

పరికల్పన

2

రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థల
సంస్థాగత స్వరూపం మరియు రూపకల్పన

ఎఫ్.పి.ఓ సభ్యులు (మహాసభ)

ఎఫ్.పి.ఓ పాలకవర్గ సభ్యులు

ఎఫ్.పి.ఓ సిబ్బంది

apmas

పాలకవర్గ సభ్యుల విధులు, బాధ్యతలు

పరిపాలనాపరమైన బాధ్యతలు

- ▶ సభ్యత్వం ఇచ్చుట మరియు సభ్యత్వము రద్దు
- ▶ పాలకవర్గ సభ్యులవిన్నిక మరియు తొలగింపు
- ▶ విధానములు రూపొందించుట
- ▶ ఉపకమిటీల ఏర్పాటు
- ▶ సిబ్బంది నియామకము మరియు పనితీరు పర్యవేక్షణ
- ▶ సేవల ఏర్పాటు
- ▶ సంస్థ ప్రగతి సమీక్ష
- ▶ ప్రణాళికల తయారీ, అమలుతీరు సమీక్ష
- ▶ ఇతర సమాఖ్యలు, సంస్థలలో సభ్యత్వము పొందటము మరియు విరమణ

ఆర్థికపరమైన బాధ్యతలు

- ▶ నిధుల సమీకరణ
- ▶ నిధుల వినియోగము
- ▶ నిధుల, ఆస్తుల పరిరక్షణ
- ▶ బ్యాంకు ఖాతా నిర్వహణ
- ▶ లెక్కల నిర్వహణ
- ▶ మిగులు నిర్వహణ
- ▶ తోట నిర్వహణ

చట్టపరమైన బాధ్యతలు

- ▶ విన్నికల నిర్వహణ
- ▶ లెక్కల ఆడిట్
- ▶ రిజిస్ట్రారుకు దస్తావేజులను పంపుట
- ▶ నిబంధనాపరికర సవరణలు
- ▶ పాలకవర్గ మరియు మహాసభ సమావేశముల నిర్వహణ

పరికల్పన

రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థల
సంస్థాగత స్వరూపం మరియు రూపకల్పన

పాలకవర్గ సభ్యుల అవగాహన

కొరకు రూపొందించిన పుస్తకము

పరికల్పన

**రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థల సంస్థాగత స్వరూపం మరియు
రూపకల్పన**

ప్రథమ ప్రచురణ - జూలై 2019

వెల : రూ. 100

పునఃముద్రణ హక్కు ఏపిమాస్ కలిగి వున్నది. ఏపిమాస్ అంగీకారముతో, ఏపిమాస్ మరియు డి జి ఆర్ వి చిహ్నములతో ఈ పుస్తకమును ముద్రించుకొనవచ్చును.

ఈ పుస్తక ప్రతుల కొరకు ఏపిమాస్ ఫోన్ నంబర్ కు ఫోన్ చెయ్యండి లేదా ఈ-మెయిల్ పంపండి.

ప్రచురణ కర్త

మహిళా అభివృద్ధి సొసైటీ (ఏపిమాస్)

ప్లాట్ నెం.11 & 12, హుడా కాలనీ, తానీషా నగర్,
మణికోండ, హైదరాబాద్-500089, తెలంగాణ, ఇండియా

ఫోన్ నెం. 08413-403118 / 403120

e-mail - info@apmas.org. Website - www.apmas.org

తొలి పలుకులు

భారతదేశంలో రైతులు ఎన్నో సవాళ్ళను ఎదుర్కొంటున్నప్పటికీ, గత దశాబ్ద కాలంలో వ్యవసాయ రంగంలో గణనీయమైన ప్రగతి కనిపిస్తున్నది. రైతులను సంఘటితపరచి, రైతుల శ్రేయస్సుకు రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థలు (ఎఫ్.పి.ఓలు) ఏర్పాటు చేయడం అనేది విధాన నిర్ణేతలకు, ప్రోత్సాహకులకు అత్యంత ఆమోదయోగ్యమైన సంస్థాగత ప్రక్రియగా రూపొందింది. భారతదేశంలో వచ్చే ఐదేళ్ళలో రైతు ఆదాయాన్ని రెట్టింపు చేయడానికి అనుసరించవలసిన తిరుగులేని వ్యూహం ఎఫ్ పి ఓ! దేశంలో ఇప్పటికే వివిధ సంస్థల ద్వారా దాదాపు 5000 ఎఫ్ పి ఓలు ఏర్పాటయ్యాయి, ఇంకా ఎన్నో ఏర్పాటు కానున్నాయి. తెలుగు రాష్ట్రాలైన ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణలలో రైతులు దాదాపు 700 ఎఫ్ పి ఓలు ఏర్పాటు చేసుకున్నారు.

అయితే, ఎఫ్ పి ఓ ఉద్యమం ఇప్పటికీ ప్రారంభ దశను దాటలేదు. కారణం ఏమిటంటే, ఎఫ్ పి ఓల పాలకవర్గమునకు చాలా తక్కువ శిక్షణ అందటమే. ఫలితంగా వారు తమ ఎఫ్ పి ఓ ఆశయం (విజన్), వ్యాపార దృక్పథం, సామర్థ్యాల విషయంలో తమ ప్రోత్సాహక సంస్థలపైనే ఆధారపడవలసి వస్తున్నది. మంచి శిక్షణ పొంది, అంకిత భావంతో, దృఢంగా వ్యవహరించే కార్యనిర్వాహక అధికారులు లేని లోటు ఎఫ్.పి.ఓలలో కనిపిస్తున్నది. ఎఫ్ పి ఓలు ఇంకా సుపరిపాలన, వ్యాపార నిర్వహణ, సమర్థమైన వ్యవస్థలు, నిధుల అందుబాటు, మార్కెట్ సౌకర్యం, ప్రభుత్వ పథకాల వర్తింపు వంటి అనేక ఇతర సవాళ్ళను కూడా ఎదుర్కోవలసి వస్తున్నది. వ్యవసాయ విలువ గొలుసు మరింత మెరుగుపడేలా తగినంతగా ప్రభావితం చేయగల సామర్థ్యం ఎఫ్ పి ఓలకు ఇంకా సుదూరంగానే వున్నది.

ఎఫ్ పి ఓలు తమ సభ్యుల కోసం పని చెయ్యాలి. సభ్యులైన రైతులకు అవసరమైన ముఖ్య సేవలను అందించి, వ్యవసాయం ద్వారా రైతుల ఆదాయాన్ని పెంచడం, అంతేకాక ఎఫ్ పి ఓలు వ్యాపార సంస్థలుగా ఎదిగి విజయవంతంగా మనుగడ సాగించాలంటే, ఎఫ్ పి ఓల పాలకవర్గము వారి సంస్థలను సమర్థంగా నిర్వహించగలిగే శక్తి సామర్థ్యాలను కలిగి వుండటం చాలా ముఖ్యము. ఎఫ్ పి ఓల పాలకవర్గానికి, సిబ్బందికి, సభ్యులకు కూడా నిరంతరం శిక్షణ సమకూర్చడం, మార్గదర్శనం చేయడం ఏపిమాస్కు అత్యంత ప్రాధాన్యత. ఏపిమాస్ తన ఇంక్యుబేషన్ సెంటరు ద్వారా అనేక ఎఫ్ పి ఓల ఏర్పాటును స్వయంగా ప్రోత్సహించడంతో పాటు, ఇతర ప్రోత్సాహక సంస్థలు ఏర్పాటు చేసిన ఎఫ్ పి ఓలు వ్యవసాయిక విలువ గొలుసు మెరుగుదలకు తగిన చర్యలు తీసుకునే విధంగా మార్గదర్శకత్వం వహిస్తున్నది.

స్వయం నియంత్రణ ఉద్యమములో భాగముగా స్వయం సహాయక సంఘాలకు మరియు సమాఖ్యలకు తమంతట తామే నేర్పుకొనుటకు కరదీపికలను ఏపిమాస్ రూపొందించింది. ఈ కరదీపికలు రూపొందించటములో,

శిక్షణలో అపారమైన అనుభవం కలిగిన శ్రీ మధుమూర్తి, శ్రీమతి రామలక్ష్మి నాయకత్వంలో ఏపిమాస్ బృందం, రిసోర్స్ సంస్థలు, భాగస్వామ్య స్వచ్ఛంద సంస్థలు, శిక్షణా సంస్థలు, రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థల ప్రతినిధుల సహకారంతో ఎఫ్ పి ఓల పాలకవర్గ సభ్యుల కోసం సులువుగా అవగాహన పొందగలిగే పుస్తక మాలికలను తయారుచేసింది. ఇవి : ఎఫ్ పి ఓ ఆవశ్యకత, ప్రాముఖ్యం, సంస్థాగత స్వరూపం మరియు రూపకల్పన, సభ్యత్వం, నాయకత్వం, పాలన, యాజమాన్యం, చట్టబద్ధత, వ్యాపార ప్రణాళిక, ఉత్పాదకత పెంపుదల, సామూహిక మార్కెటింగ్ (పెట్టుబడులు, ఉత్పత్తులు), వ్యవసాయ సేవల కేంద్రం నిర్వహణ, ఖాతాల నిర్వహణ, ఆర్థిక నిర్వహణ అనే అంశాలకు సంబంధించినవి.

ఎఫ్ పి ఓ అనేది శాశ్వతంగా కొనసాగే స్వయం నిర్ణయాధికారం గల ప్రజాస్వామ్య సంస్థ. ఎఫ్ పి ఓ పాలకవర్గమునకు, పదాధికారులకు నిర్ణీత కాల వ్యవధిలో ఎన్నికలు జరుగుతాయి, పాలకవర్గ సభ్యులు మారుతూ ఉంటారు. అందువల్ల ఎఫ్ పి ఓ పాలకవర్గ సభ్యులకు సామర్థ్యాల పెంపుదల అవసరము ఎప్పుడూ ఉంటుంది. ఎఫ్ పి ఓలు సమర్థ నిర్వహణతో తమ సభ్యులకు సేవలు అందించడానికి ఈ పుస్తక మాలిక ఎంతగానో ఉపయోగపడుతుందన్నదని మా గట్టి నమ్మకం. ఈ పుస్తక మాలిక ద్వారా ఎఫ్ పి ఓ పాలకవర్గ సభ్యులు తమ అవగాహనను పెంపొందించుకునేలా ఎఫ్ పి ఓల ప్రోత్సాహక సంస్థలు వారికి తగిన తోడ్పాటు అందించాలి. ఎఫ్ పి ఓలు స్వయం నిర్వహణతో, సమర్థంగా పని చేసే వ్యాపార సంస్థలుగా ఎదిగే విధంగా వాటికి తగిన మార్గదర్శకత్వం వహించడం కోసం ఎఫ్ పి ఓల ప్రోత్సాహక సంస్థలు, ఇతర భాగస్వాములు కూడా ఈ పుస్తక మాలికను ఉపయోగించుకోవచ్చు. ఈ పుస్తక మాలికను తెలుగులో, ఆంగ్లంలో తీసుకువచ్చే బాధ్యతను ఏపిమాస్ చేపట్టింది. అవసరానికి అనుగుణంగా ఈ పుస్తక మాలికను ఇతర భారతీయ భాషలలోకి తగిన రీతిలో అనువదించే బాధ్యతను రిసోర్స్ సంస్థలు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, నాబార్డ్, శిక్షణా సంస్థలు వహించవలసి ఉంటుంది. అటువంటి ఏ ప్రయత్నానికైనా ఏపిమాస్ తప్పక తన తోడ్పాటును అందిస్తుంది. ప్రతిస్పందనల కోసం నిరీక్షిస్తుంటాము.

అభినందనలతో

సి ఎస్ రెడ్డి

వ్యవస్థాపకులు మరియు ముఖ్య కార్యనిర్వహణాధికారి

ఏపిమాస్

విషయసూచిక

ఈ పుస్తకం గురించి	...	6
పదకోశం	...	8
పూర్వ పరీక్ష	...	10
1. ఎఫ్.పి.ఓల సంస్థాగత స్వరూపం	...	11
2. ఎఫ్.పి.ఓల రూపకల్పన	...	16
3. పాత్రలు మరియు భాధ్యతలు	...	24
ముగింపు పరీక్ష	...	44

ఈ పుస్తకము గురించి

పాలకవర్గ సభ్యుల అవగాహన పుస్తకముల మాలిక

1. జాగృతి - రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థల పరిచయం మరియు ఆవశ్యకత

2. పరికల్పన - రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థల సంస్థాగత స్వరూపం మరియు రూపకల్పన

3. వినిమయ - రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థలో సభ్యత్వం

4. ప్రేరణ - రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థలో పరిపాలన

5. సమర్థన - రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థల నిర్వహణ

6. సుధర్మ - రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థలలో చట్టపరమైన నిబంధనలు

7. వ్యాపార ప్రణాళిక

8. అకౌంటింగ్ మరియు ఆర్థిక వనరుల నిర్వహణ

9. పంట సరఫరా గొలుసు నిర్వహణ

10. మార్కెటింగ్

11. వ్యవసాయ ఉత్పాదకత పెంపుదల సేవలు

12. నాయకత్వం

ఈ పుస్తకము గురించి...

రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థల (ఎఫ్.పి.ఓ) సంస్థాగత స్వరూపం మరియు రూపకల్పన అనే ఈ పుస్తకం పాలకవర్గ సభ్యులు నేర్చుకునే అంశములలో రెండవది. ఈ పుస్తకము ఎఫ్.పి.ఓ సంస్థాగత స్వరూపం మరియు రూపకల్పన గురించి తెలియజేయును.

ఈ పుస్తకము ఉద్దేశ్యము

ఎఫ్.పి.ఓను తన సభ్యుల ప్రయోజనము కొరకు పని చేసే శక్తివంతమైన వ్యాపార సంస్థగా నడిపించుటకు, పాలకవర్గమునకు కావలసిన అవగాహన, జ్ఞానమును కలిగించి, వారు తమ బాధ్యతలను సమర్థవంతముగా నిర్వహించుటకు సహకరించటమే ఈ పుస్తకము ఉద్దేశ్యము.

ఈ పుస్తకము ఎవరి కొరకు ?

ఈ పుస్తకము ఎఫ్.పి.ఓ నిర్వహణలో కనీసం ఒక సంవత్సరం అనుభవం కలిగివున్న ఎఫ్.పి.ఓ పాలకవర్గ సభ్యుల కొరకు రూపొందించబడినది.

లక్ష్యాలు

ఎఫ్.పి.ఓ సంస్థాగత స్వరూపం మరియు రూపకల్పన పుస్తకము నుండి పాలకవర్గ సభ్యులు:

- ఎఫ్.పి.ఓలో వివిధ సంస్థాగత నమూనాపై అవగాహన పొందుట
- ఎఫ్.పి.ఓ లోని వివిధ భాగస్వాముల గురించి మరియు వారి మధ్యగల సంబంధములను అవగాహన చేసుకొనుట
- ఎఫ్.పి.ఓలలో వివిధ భాగస్వాముల పాత్రల గురించి అవగాహన పెంపొందించుకొని తద్వారా వారు సమర్థవంతముగా పనిచేసేటట్లు దోహదపడటం.

ఈ పుస్తక స్వరూపం మరియు విషయాంశములు

ఈ పుస్తకము ఎఫ్.పి.ఓ స్వరూపంతో ప్రారంభించి తరువాత ఎఫ్.పి.ఓ లోని వివిధ భాగస్వాములైన సభ్యులు, పాలకవర్గ సభ్యులు మరియు సిబ్బంది గురించి మరియు వారి మధ్యగల అంతర్గత సంబంధము గురించి తెలియజేయును తదుపరి ముఖ్యంగా ఎఫ్.పి.ఓలో వివిధ భాగస్వాముల పాత్రల గురించి తెలియజేయును.

ఏ విధముగా ఉపయోగించుకోవాలి ?

ఈ పుస్తకములోని అంశములను పాలకవర్గ సభ్యులు తమంతట తాముగా నేర్చుకొనవచ్చును లేదా ఎవరైనా నైపుణ్యం గల బయట వ్యక్తుల సహకారముతో నేర్చుకొనవచ్చును. ఈ పుస్తకముతో బాటు, దీనికి సంబంధించిన కొన్ని పోస్టర్స్ వున్నవి. వాటిని పాలకవర్గ సభ్యులు ఎఫ్.పి.ఓ కార్యాలయములో అందరికీ కనిపించే ప్రదేశములలో నేర్చుకొనడానికి ప్రదర్శించవచ్చును.

మీరు ఈ పుస్తకముద్వారా చాలా విషయములను నేర్చుకుని తద్వారా మీ ఎఫ్.పి.ఓలను సమర్థవంతముగా మరియు ప్రభావంతముగా నడుపుకుంటారని ఆశిస్తున్నాము.

పదకోశం

- ఎఫ్.పి.ఓ - రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థ, రైతులు, తమ ఉమ్మడి ఆర్థిక అవసరములను తీర్చుకొనుటకు స్వచ్ఛందముగా, సంయుక్తముగా ఏర్పాటు చేసుకున్న ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో నియంత్రించబడే స్వయంప్రతిపత్తి గల వ్యాపార సభ్యుల ప్రయోజనములను దృష్టిలో పెట్టుకుని, పరస్పర ప్రయోజనముతో ఏర్పాటు చేసుకున్న సంస్థ ఎఫ్.పి.ఓ.
- రైతు బృందాలు - ఒకే గ్రామంలో నివసిస్తూ వ్యవసాయమే ప్రధాన వృత్తిగా కలిగిన రైతులు 10 నుండి 20 మంది కలిసి, వారి సమస్యల పరిష్కారం కోసం ఒక బృందంగా ఏర్పడటాన్నే 'రైతు బృందం' అంటారు.
- ఉత్పత్తిదారుల సంస్థ - గ్రామ/ క్లస్టర్ స్థాయిలో ఉన్న రైతు బృందములు కలిసి ఏర్పాటు చేసుకున్న సంస్థ ఉత్పత్తిదారుల సంస్థ
- మహాసభ - ఎఫ్.పి.ఓ. సభ్యులు అందరిని కలిపే మహాసభ అంటారు.
- మహాసభ సమావేశం - మహాసభ సభ్యులు అందరిని కలిపి ఏర్పాటు చేసుకున్న సమావేశమునే మహాసభ సమావేశము అంటారు.
- పాలకవర్గం/ బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్స్ - ఎఫ్.పి.ఓ. పరిపాలన మరియు కార్యక్రమముల నిర్వహణ కొరకు, మహాసభ సభ్యులు తమ నుండి ప్రతినిధులను ఎన్నుకుంటారు. వీరినే పాలకవర్గం లేదా బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్స్ అంటారు.
- ఉపవిధులు/ ఆర్థికల్స్ ఆఫ్ అసోసియేషన్/ నిబంధనావళి/ సంస్థాగత రూపకల్పన, స్వరూపం - నిబంధనావళి అనగా ఎఫ్.పి.ఓ ప్రారంభములో రూపొందించిన లేక ఎఫ్.పి.ఓ రిజిస్టరు కాబడిన చట్టమును అనుసరించి, రూపొందించి ఆయా సమయములందు మార్పులు, చేర్పులు చేసిన షరతులు అని అర్థము
- లోటు - అనగా ఆదాయమునకు మించి అదనముగా చేసిన నికర వ్యయము అని అర్థము.

- మిగులు - వ్యయమునకు మించిన ఆదాయమును మిగులు అంటారు.
- రిజర్వు నిధి - ఎఫ్.పి.ఓ నిబంధనావళిలో నిర్దేశించిన ప్రయోజనము కోసం, మిగులులోని కొంత భాగమును రిజర్వు నిధులుగా ఏర్పాటు చేయవచ్చును.
- పదాధికారులు - ఎఫ్.పి.ఓ రోజువారీ కార్యక్రమములను సజావుగా నిర్వహించుటకు ఎఫ్.పి.ఓ నిబంధనావళిని అనుసరించి వివిధ పదవులకు ఎన్నుకుంటారు. వారినే పదాధికారులు అంటారు.
- ఉపకమిటీలు (సబ్ కమిటీలు) - ఎఫ్.పి.ఓ నిర్వాహణ లేక వ్యాపారమునకు సంబంధించిన నిర్వహణకు, పర్యవేక్షణకు పాలకవర్గము తమ నుండి ముగ్గురు లేక అంతకన్నా ఎక్కువ మందిని తాత్కాలికముగా ఉపకమిటీగా ఎన్నుకొనటము జరుగుతుంది. ఎఫ్.పి.ఓ చేపట్టిన కార్యక్రమములు, అవసరమును బట్టి ఆయా ఉప కమిటీలను ఎఫ్.పి.ఓ పాలకవర్గము ఏర్పాటు చేసుకోవటము జరుగుతుంది.
- సమాఖ్య - ఎఫ్.పి.ఓలు సభ్యులుగా వుండి, పైస్థాయిలో ఎఫ్.పి.ఓలు కలిపి ఏర్పాటు చేసుకున్న సంస్థ
- వ్యవహార బోనస్ (ప్రాట్రనేజ్ రిబేట్) - ఎఫ్.పి.ఓ సంపాదించిన మిగులులో కొంత భాగమును నిబంధనావళిని అనుసరించి, సభ్యులు, ఎఫ్.పి.ఓలో చేసిన లావాదేవీల ప్రకారము పంచిపెట్టుతారు దీనినే వ్యవహార బోనస్ అంటారు.
- లాభాంశము - సభ్యులకు వారి వాటాధనము నిష్పత్తిలో పంచిపెట్టబడే లాభ భాగము. ఇది పరిమితముగానే వుంటుంది.
- బోనస్ షేర్స్ - ఎఫ్.పి.ఓలో ఉన్న వాటాదారులకు, బోనస్ కు బదులుగా షేర్స్ రూపములో ఇచ్చుట. ఉదా: ఒక ఎఫ్.పి.ఓ వాటాదారులకు ప్రతి 5 షేరులకు ఒక బోనస్ షేరును ఇచ్చుట.

పూర్వ పరీక్ష

ఈ పుస్తకము “ఎఫ్.పి.ఓ ల సంస్థాగత స్వరూపం మరియు రూపకల్పన” గురించి తెలియజేయును. ఈ విషయం మీద దిగువన కొన్ని ప్రాథమిక ప్రశ్నలు ఇవ్వబడినవి. ఈ పూర్వ పరీక్షలో ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలతో, విషయాంశముల పట్ల మనకు గల ప్రస్తుత అవగాహనను అంచనా వేసుకొని సంస్థాగత స్వరూపం మరియు రూపకల్పన గురించి మనం మరింతగా తెలిసికొనుటకు సహకరిస్తుంది. దిగువ ప్రశ్నలకు మనం స్వయముగా సమాధానం ఇవ్వవలసి వుంది.

1. కొన్ని ఎఫ్.పి.ఓలు కలిసి ఒక సమాఖ్యగా ఏర్పడవచ్చునా?

.....

.....

.....

2. ఎఫ్.పి.ఓ. పాలకవర్గ సభ్యులు ఎవరికి జవాబుదారీగా ఉండవలెను?

.....

.....

.....

3. ఎఫ్.పి.ఓ. సిబ్బంది ఎవరి నియంత్రణలో పనిచేయాలి?

.....

.....

.....

4. ఎఫ్.పి.ఓ. పాలకవర్గ సభ్యుల పాత్ర మరియు భాధ్యతలు ఏమిటి?

.....

.....

.....

ఎఫ్.పి.ఓల సంస్థాగత స్వరూపం

ఉద్దేశ్యం

ఎఫ్.పి.ఓల సంస్థాగత స్వరూపం గురించి పాలకవర్గ సభ్యులు అవగాహన పెంపొందించుకుంటారు

విషయాంశాలు

1. ఎఫ్.పి.ఓలకు తగిన సంస్థాగత స్వరూపం
2. ఎఫ్.పి.ఓ వివిధ స్థాయిలలో విధులు
3. సమాఖ్యలలో సభ్యత్వం

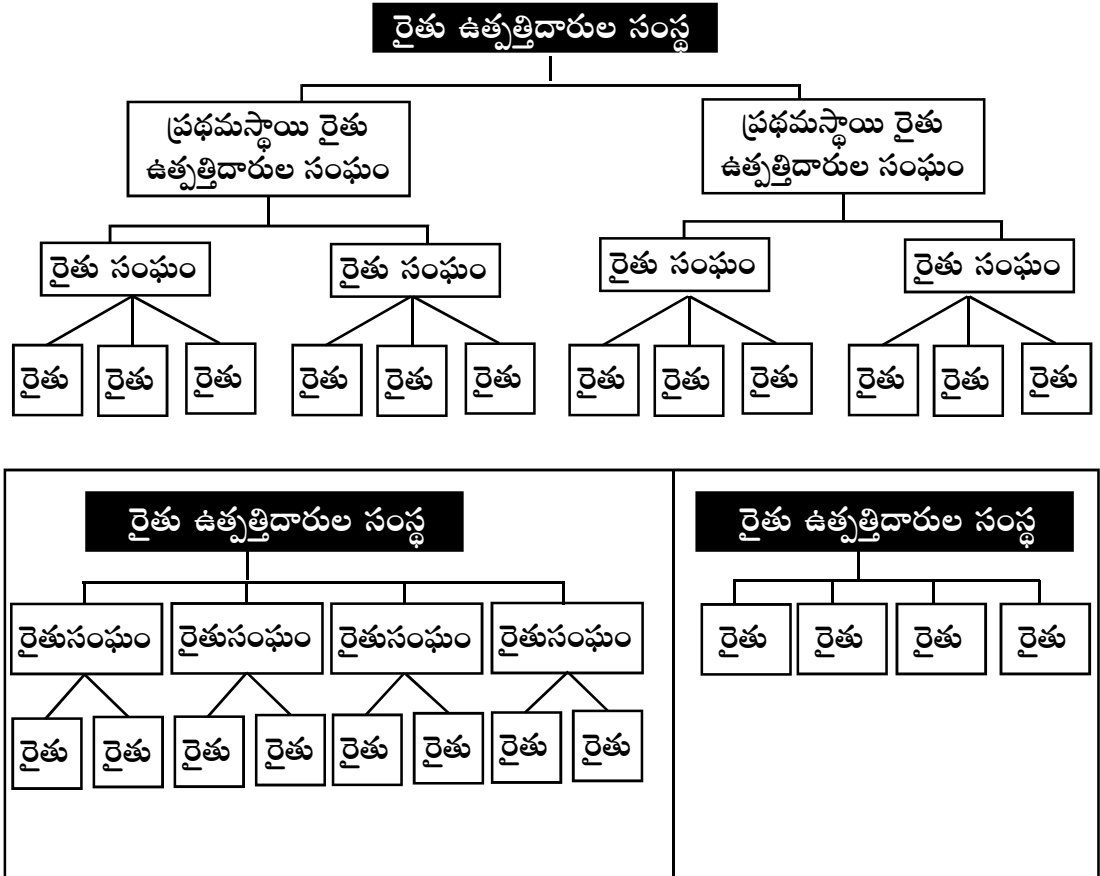
పరిచయం

మనము మొదటి పుస్తకము “ఎఫ్.పి.ఓ పరిచయము మరియు ఆవశ్యకత” నుండి వ్యవసాయములో మన రైతులు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలు మరియు సవాళ్ళు, వాటిని పరిష్కరించు టకు రైతుల సమిష్టి కృషి అవసరం, ఈ సమిష్టి కృషికోసం రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థలు (ఎఫ్.పి.ఓ)ల అవసరము, ఎఫ్.పి.ఓ అర్థం, ఎఫ్.పి.ఓలు అనుసరించవలసిన సహకార సూత్రాలు లేదా పరస్పర సహాయక సూత్రాలు, ఎఫ్.పి.ఓ ముఖ్య లక్షణాల గురించి తెలుసుకున్నాము. ఇప్పుడు మనం ఎఫ్.పి.ఓల గురించి మరిన్ని వివరాలు చూద్దామా? ముఖ్యముగా ఎఫ్.పి.ఓల స్వరూపం, ఎఫ్.పి.ఓలలో వివిధ భాగస్వాములు, వారి పాత్రల గురించి ఇప్పుడు ఒక్కొక్కటి చర్చిద్దాము.

సంస్థాగత స్వరూపం

ఎఫ్.పి.ఓలకు వివిధ సంస్థాగత స్వరూపములు వున్నవి. అయితే ఇవి అన్నీ ముందు వ్యక్తిగత రైతులతో ప్రారంభమవుతాయి. మనము ఇప్పుడు ముఖ్యంగా మూడు స్వరూపాలను చూద్దాం. మొట్టమొదటగా కొంతమంది సన్నకారు, చిన్నకారు రైతులు మరియు మహిళా రైతులతో కలసి

(15 నుంచి 20 వరకు) సంఘాలుగా తయారు చేసుకొనవచ్చును. ఈ రైతు సంఘాల నుండి ప్రాథమిక స్థాయిలో ఉత్పత్తిదారుల సంఘాలను ఏర్పాటు చేసుకుంటాయి. ఈ రైతు సంఘాలు ద్వితీయ స్థాయిలో రిజిస్టర్డ్ కాబడిన ఎఫ్.పి.ఓ.గా ఏర్పడవచ్చును. అంతేకాక తగు స్థాయిలో సమాఖ్యగా కూడా ఏర్పడవచ్చును. ఎఫ్.పి.ఓ.లలో వ్యక్తిగత రైతులు లేదా రిజిస్టర్డ్ కాబడిన ఉత్పాదక సంస్థలు సభ్యులు కావచ్చును. రెండవ విధానములో రైతు సంఘాలు అన్ని కలిసి తగిన స్థాయిలో నేరుగా ఎఫ్.పి.ఓ.గా ఏర్పడి, దానిని రిజిస్టరు చేసుకొనవచ్చును. లేదా మూడవ విధానములో సన్నకారు, చిన్నకారు రైతులు మరియు మహిళా రైతులు తమంతట తాము నేరుగా ఎఫ్.పి.ఓ.గా ఏర్పడవచ్చును.

వివిధ స్థాయిలలో సంస్థలు చేపట్టగలిగే కార్యక్రమములు

సభ్యుల ప్రయోజనములను దృష్టిలో పెట్టుకొని, సభ్యులు గ్రామ, క్లస్టరు, మండలము, జిల్లా స్థాయిలలో సంఘాలు, సమాఖ్యలుగా ఏర్పడటము జరుగుతున్నది. అయితే సంఘాల స్థాయిలలో అందించలేని సేవలను మరియు సంఘస్థాయిలో అందిస్తున్న సేవలను మరింత ప్రభావవంతముగా అందించుటకు పైస్థాయి సంస్థలు ఏర్పాటు కావటము జరిగినది. వివిధ స్థాయిలలో అందించే సేవలు ఇప్పుడు చూద్దాము.

సమాఖ్య నిల్వ, మార్కెటింగు, ఎఫ్.పి.ఓస్ కు ఆర్థిక సేవలు, సాంకేతిక సంబంధాల ఏర్పాటు, సంసాధన (ప్రాసెసింగ్), సాంకేతిక సేవలు, ఇతర సంస్థలతో అనుసంధానము, శిక్షణలు, సభ్యసంఘాల పర్యవేక్షణ

ఎఫ్.పి.ఓ విత్తన ఉత్పత్తి, వ్యవసాయ ముడి సరుకు సేవలు, పంట కొనుగోలు, వ్యవసాయ యంత్ర సామగ్రి, విలువ పెంపుదల, ఇతర సంస్థలలో అనుసంధానము, సామాజిక సేవలు, సభ్య సంఘాల పర్యవేక్షణ.

రైతు సంఘం సాంకేతిక విజ్ఞానము అవలంబించుటకు రైతులకు పొలంబడి నిర్వహణ, పంటల ప్రణాళిక, మార్కెట్ సమాచారము అందించటము, ప్రభుత్వ పథకాలపై అవగాహన అందించటము, ఆర్థిక సేవలు.

పైన పేర్కొన్న విధముగా దేశములో వివిధ రకములు సంస్థాగత స్వరూపములు వున్నవి. అయితే అనుభవం ప్రకారం అన్ని రకముల సంస్థాగత స్వరూపములలో విజయవంతమైన ఎఫ్.పి.ఓలు మరియు విఫలమైన ఎఫ్.పి.ఓలు కూడా వున్నవి. కాబట్టి ఎఫ్.పి.ఓకి తగిన సంస్థాగత స్వరూపం ఉన్నప్పటికీ, అన్ని అంశములలో సమర్థవంతముగా పని చేసేలా చూసుకోవడం అనేది చాలా ముఖ్యము.

ఏ ఎఫ్.పి.ఓ అయినా వాటి సంస్థాగత స్వరూపం ఏది అనేవి ఈ క్రింద రెండు లక్ష్యాల మీద ఆధారబడి ఉంటుంది.

1. సభ్యులకు సమర్థవంతంగా సేవలు అందించుట.
2. ఎఫ్.పి.ఓ లాభసాటిగా నడిచేటట్లు చూడటం.

సమాఖ్యలో సభ్యత్వం

సమాఖ్య అనేది ఎఫ్.పి.ఓలు కలిసి తగిన స్థాయిలో (క్లస్టరు/ మండలం/ జిల్లా స్థాయి) ఏర్పాటు చేసుకున్న శిఖరస్థాయి సంస్థ. దీనిలో ఒకే తరహా వ్యాపారం నిర్వహించే వివిధ ఎఫ్.పి.ఓ.లు సభ్యులుగా వుంటారు. ఉదాహరణకు ఒక ప్రాంతంలోని గ్రామ స్థాయి పాడి సహకార సంఘాలు అన్నీ కలిసి ఒక సమాఖ్యగా ఏర్పడవచ్చును. పాల సేకరణ, నాణ్యత తనిఖీ, చెల్లింపులు వంటి కార్యక్రమములను గ్రామస్థాయి పాల సహకార సంఘము చేపట్టవచ్చును. పాల శీతలీకరణ, ప్యాకింగ్, మార్కెట్, సాంకేతిక సహాయం వంటి కార్యక్రమములు సమాఖ్య స్థాయిలో చేపట్టవచ్చును.

క్రింద ప్రశ్నలు మనం చర్చించుదాం

ఎఫ్.పి.ఓలు సమాఖ్యలో సభ్యత్వం పొందవచ్చునా? ఏ అవసరం / సేవల కొరకు ఎఫ్.పి.ఓలు సమాఖ్యలో సభ్యత్వం పొందవచ్చును?

ఎఫ్.పి.ఓలు తమ బౌగోళిక ప్రాంతంలో అదే తరహా వ్యాపారానికి సంబంధించిన కార్యక్రమములు నిర్వహించే సమాఖ్యలో తప్పకుండా సభ్యత్వం పొందవచ్చును. ఈ సమాఖ్యలు, సహకార సంఘాల/ ఉత్పత్తిదారుల కంపెనీ మధ్య సహకారం అనే సహకార సూత్రమును అనుసరిస్తున్నాయన్నదానికి నిదర్శనము.

సమాఖ్యలలో సభ్యత్వం వలన ప్రయోజనములు

- ❖ మార్కెట్లో రైతు ఉత్పత్తులను గిట్టబాటు ధరను, తమదైన గుర్తింపును పొందే స్థాయిలో ఉత్పత్తులను సేకరించి బేరమాడే శక్తి కలుగును
- ❖ మార్కెట్, ఆర్థిక వనరులు, మరియు సాంకేతికత పరిజ్ఞానములు మరింత అందుబాటు పొందే అవకాశం
- ❖ మార్కెట్టులో పోటీని తట్టుకొనే శక్తి
- ❖ భాగస్వామ్యాలను మెరుగుగా నిర్వహించవచ్చును
- ❖ ప్రభుత్వ పథకములను మెరుగైన పద్ధతిలో అందుబాటులోకి తెచ్చుకోగలము.
- ❖ సభ్యుల ప్రయోజనములను పరిరక్షణకు మరియు ఎఫ్.పి.ఓలకు అనుగుణమైన విధానాల కొరకు పని చేయుట
- ❖ అవగాహనను పెంచుకోవడానికి మరియు గుర్తింపు పెరగటానికి సహకరిస్తుంది.

సమాఖ్యల వలన ఇన్ని లాభములు వున్నప్పుడు, మనకు చిన్న సంఘములు ఎందుకు అని ఆలోచన మనకు రావచ్చు. అయితే నిర్ణయాలలో సభ్యుల భాగస్వామ్యము, కార్యక్రమములలో సేవల వినియోగములో సభ్యుల భాగస్వామ్యము పెంచుటకు, నాయకత్వమును ప్రోత్సహించుటకు మరియు సంస్థలో పారదర్శకత, జవాబుదారీతనం పెంపొందించుటకు రైతు సంఘాలు చాలా ముఖ్యము. అంతేకాదు రైతు సంఘాలే పై స్థాయి సమాఖ్యలకు పునాది. తమ సభ్యుల శ్రేయస్సు, ప్రయోజనముల కొరకు రైతు సంఘాలు ఏర్పాటు చేసుకున్న సంస్థలే సమాఖ్యలు.

అభ్యాసం

మన ఎఫ్.పి.ఓ ప్రస్తుత సంస్థాగత స్వరూపం పై చర్చించి మరియు దానిని మెరుగు పరచవలసిన అంశాలు గుర్తించి క్రింద వ్రాద్దాము.

ఎఫ్.పి.ఓల రూపకల్పన

ఉద్దేశ్యము

ఎఫ్.పి.ఓలోని వివిధ కార్యనిర్వాహకులు, వారి మధ్యగల అంతర్గత సంబంధాన్ని పాలకవర్గము అర్థం చేసుకుంటారు

విషయాంశాలు

1. ఎఫ్.పి.ఓల స్వరూపములో వివిధ అంశాలు
2. ఎఫ్.పి.ఓలోని ముఖ్య కార్యనిర్వాహకులు వారి మధ్య అంతర్గత సంబంధాలు
3. స్వరూపమునకు సంబంధించిన సూచికలు

ఎఫ్.పి.ఓ రూపకల్పన అంశములు

రాష్ట్ర స్థాయిలో ఉత్తమ ఎఫ్.పి.ఓగా ఎంపిక అయిన ప్రతిభా ఎఫ్.పి.ఓ అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి భారతి రాక గురించి శ్రీ శివరాం, అధ్యక్షులు, చైతన్య ఎఫ్.పి.ఓ ఎదురు చూస్తున్నారు. రాష్ట్ర స్థాయి అవార్డు ఫంక్షన్‌లో శ్రీ శివరాం, శ్రీమతి భారతిని తమ సంస్థకు వచ్చి ఆమె అనుభవములను తమ పాలకవర్గముతో పంచుకొన వలసినదిగా కోరారు. ఈరోజు శ్రీమతి భారతి చైతన్య ఎఫ్.పి.ఓ పాలకవర్గ సభ్యులతో తమ సంస్థ అనుభవాలను పంచుకోవడానికి విచ్చేయుచున్నారు.

శ్రీమతి భారతి వచ్చే సమయమునకు ముందే చైతన్య ఎఫ్.పి.ఓ పాలకవర్గ సభ్యులందరూ హాజరై ఆమెతో చర్చించుటకు సిద్ధముగా వున్నారు. ప్రతిభ ఎఫ్.పి.ఓ విజయవంతం కావడానికి దోహదపడిన అంశముల గురించి తెలిసికోనడానికి పాలకవర్గము సభ్యులు ఆత్రుతగా ఎదురుచూస్తున్నారు. శ్రీ.శివరాం ఆమెను సాదరముగా ఆహ్వానించి, పాలకవర్గ సభ్యులకు పరిచయం చేసారు. పరిచయం అయిన తరువాత చర్చలు ప్రారంభం అయినవి.

శ్రీమతి.భారతి గత మూడు సంవత్సరములుగా ప్రతిభా ఎఫ్.పి.ఓ పాలకవర్గ సభ్యురాలిగా పనిచేయుచున్నారు. గత సంవత్సరం అధ్యక్షురాలిగా ఎన్నికైనారు. ఎఫ్.పి.ఓ.విజయానికి దోహదపడే కీలక అంశముల గురించి శ్రీమతి భారతి స్వానుభవముతో తెలిసికొన్నారు. ఆమె అనుభవజ్ఞురాలు కనుక ఈరోజు చైతన్య పాలకవర్గ సభ్యులతో పంచుకోనడానికి వచ్చినారు.

పాలకవర్గ సభ్యులను ఉద్దేశించి మాట్లాడుతూ శ్రీమతి భారతి తన ఎఫ్.పి.ఓ గురించి క్లుప్తముగా వివరించటము జరిగింది. ఆమె తమ ఎఫ్.పి.ఓ సభ్యులు క్రమము తప్పకుండా మహాసభ సమావేశములకు కోరంకు మించి హాజరు అవుతారని, నిర్ణయములు చేయడంలో మరియు ఓటింగ్ లో చురుకుగా పాల్గొంటారని తెలిపినారు. తమ పాలకవర్గ సభ్యులు, సభ్యులందరి ఉమ్మడి ప్రయోజనముల కొరకు కృషి జరుపుతారని తెలియజేసినది. అంతేకాక తమ ఎఫ్.పి.ఓ సమయానుసారం వార్షిక మహాసభ నిర్వహించి సభ్యులకు ఎఫ్.పి.ఓ వార్షిక నివేదికను సమర్పించి, వార్షిక నివేదిక ప్రతులను ఇవ్వటము జరుగుతుందని తెలపటం జరిగినది. భారతిగారు మరల తమ ఎఫ్.పి.ఓ గురించి వివరిస్తూ, తమ పాలకవర్గ సభ్యులు నిరంతరము ప్రత్యక్ష పర్యవేక్షణ, పరోక్ష పర్యవేక్షణ చేస్తూ సభ్యులకు సమాచారము చేరేలా చర్యలు తీసుకుంటారు, సమావేశముల తీర్మానముల పుస్తకములు నిర్వహిస్తూ అవి సభ్యులకు, పాలకవర్గ సభ్యులకు అందుబాటులో ఉండేలా చూస్తూ అని వివరించారు. అంతేకాక తమ ఎఫ్.పి.ఓలో క్రమబద్ధముగా అంతర్గత మరియు చట్టపరమైన ఆడిట్ లు నిర్వహించబడతాయని, ఆడిట్ సిఫారసులపై వెనువెంటనే చర్యలు చేపడతామని తెలియజేసినారు.

తరవాత శ్రీ శివరాంగారు పాలకవర్గ సభ్యులు ప్రధాన బాధ్యతలు నిర్వహించినట్లయితే, సిబ్బంది పాత్ర ఏమిటి అని భారతిగారిని ప్రశ్నించారు. శివరాంగారి ప్రశ్నకు బదులుగా భారతిగారు సిబ్బందిని మేమే నియమిస్తాము కాబట్టి వారు మాకు జవాబుదారీగా పని చెయ్యాలి. మనము వారికి అధికారములను బదలాయించితే తప్ప వారు స్వయముగా నిర్ణయములు చేయకూడదు. వారు పాలకవర్గము ఆదేశముపై సకాలములో, నాణ్యమైన సేవలను సభ్యులకు అందజేయవలెను. పాలకవర్గము, సిబ్బంది సహకారముతో, సభ్యులకు తగు సేవలు అందించడానికి అవసరమైన పద్ధతులను, వ్యాపార నియమములను రూపొందించాలి అని తెలియచేయడము జరిగింది.

ఎఫ్.పి.ఓ నిర్వహణ విధానం

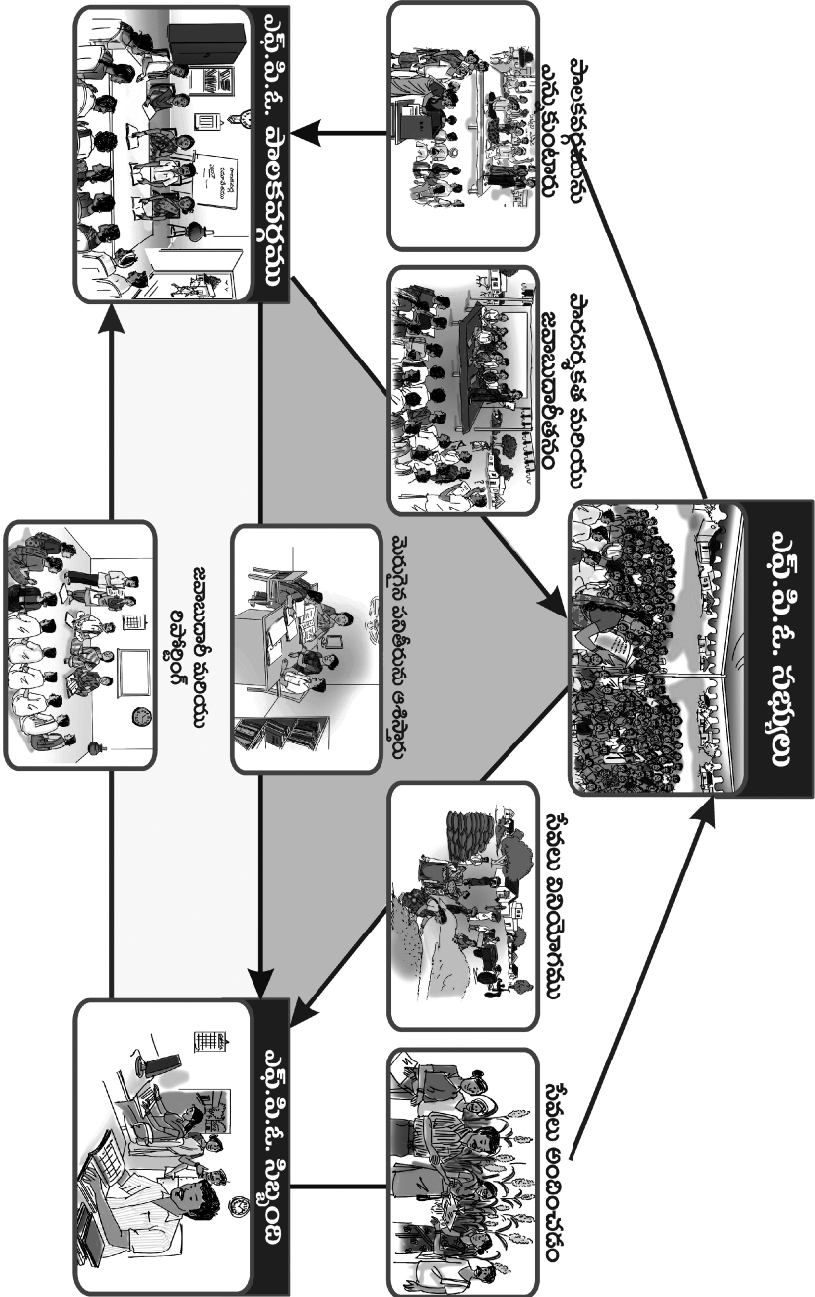
ఏ ఎఫ్.పి.ఓలో అయిన సభ్యులు, పాలకవర్గ సభ్యులు మరియు సిబ్బంది ప్రధాన భాగస్వాములు అని భారతిగారు వివరించటము జరిగినది. ఈ ముగ్గురి మధ్య అంతర్గత సంబంధాలు ఎఫ్.పి.ఓ విజయానికి కీలకమని భారతిగారు తెలపటం జరిగినది.

తదుపరి ఆమె ఎఫ్.పి.ఓ నిర్వహణ విధానము చిత్రం 1 పోస్టరు చూపి ముగ్గురి భాగస్వాముల మధ్య సంబంధమును గురించి వివరించినారు.

రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థ నిర్వహణ విధానము

పోస్టరులో చూపిన విధముగా ఎఫ్.పి.ఓలో సభ్యులే (మహాసభ) అంతిమ నిర్ణయాధికారాలు కలిగి ఉంటారు. వారు పాలకవర్గమును ఎన్నుకుంటారు. కనుక పాలకవర్గము సభ్యుల ఉమ్మడి ప్రయోజనముల సాధన కొరకు, పారదర్శకంగా మరియు జవాబుదారీగా ఉండవలెను. సిబ్బందిని పాలకవర్గము నియమిస్తుంది, కనుక సిబ్బంది, పాలకవర్గమునకు జవాబుదారీగా వుంటారు. సిబ్బంది పనితీరు సమీక్షకు సంబంధించిన ప్రమాణాలను పాలకవర్గం నిర్ణయిస్తుంది మరియు వాటిని పాటించినవారిని పురస్కరిస్తుంది.

గతములో తెలిపిన విధముగా పాలకవర్గం చెప్పిన ప్రకారం సభ్య సంఘాలను బలోపేతము చేస్తూ సభ్యులకు, తగిన సేవలను అందించడం సిబ్బంది ప్రాథమిక విధి. ఎఫ్.పి.ఓ అందించే సేవలను ఉపయోగించుకోవడం సభ్యుల ప్రధాన బాధ్యత.

సూచికలు

తరువాత భారతిగారు సభ్యులు, పాలకవర్గ సభ్యులు మరియు సిబ్బంది బాధ్యతలు వివరిస్తూ ఎఫ్.పి.ఓలో సరైన అంతర్గత సంబంధములు ఏర్పడేలా చర్యలు చేపట్టాలని తెలియజేసినారు. చివరగా శ్రీమతి భారతి చర్చలను క్రోడీకరిస్తూ భాగస్వామ్య సూచికలలోని బాధ్యతలు పాటించేలా చూడటం పాలకవర్గము ముఖ్యమైన బాధ్యత అని తెలియజేసినారు.

భాగస్వాములు		సూచిక
I.	సభ్యులు మరియు పాలకవర్గం	
	1.	నిబంధనావళిని రూపొందించడం మరియు సవరించడం
	2	సకాలములో పాలకవర్గ ఎన్నికలు నిర్వహించటం
	3	వార్షిక నివేదికలు తయారీ, ఆమోదం
	4	ఆడిట్స్
	5	సకాలములో ప్రభావవంతమైన రైతు సంఘాలు, పాలకవర్గ మహాసభ మరియు సమావేశములు నిర్వహణ
	6	సక్రమమైన పుస్తక నిర్వహణ
II.	పాలకవర్గం మరియు సిబ్బంది	
	1	సిబ్బంది/ముఖ్యకార్యనిర్వహణ అధికారి(సిఇఓ)నియామకం
	2	సిబ్బంది/సి.ఇ.ఓ. రిపోర్టింగు మరియు పనితీరు మదింపు
	3	వార్షిక ప్రణాళిక & పనితీరు కొలిచే సూచికలు తయారు చేయటం
	4	పనితీరుకు ప్రోత్సాహకములు/జరిమానాలు
	5	నిర్వహణా పద్ధతులు
III.	సభ్యులు మరియు సిబ్బంది	
	1	సకాలములో రైతు సంఘాల సమావేశములు నిర్వహణ ద్వారా నాణ్యమైన మరియు తగిన సేవలు
	2	సభ్యులచే సేవల వినియోగం
	3	సభ్యుల అవసరములు, ప్రయోజములకు ప్రాధాన్యతను ఇవ్వడము
	4	వ్యాపార ప్రణాళిక
	5	వ్యాపార నియమములు
	6	వివిధ సేవలు

అభ్యాసం

ఎఫ్.పి.ఓలో సభ్యులు, పాలకవర్గ సభ్యులు మరియు సిబ్బంది మధ్య అంతర్గత సంబంధములపై జరిగిన చర్చ ఆధారంగా దిగువ ఇచ్చిన సందర్భములకు 1 నుంచి 5 స్థాయి వరకు మార్కులు కేటాయించడం జరిగినది. ఈ సందర్భములకు మార్కులను ఇచ్చి, ఆ మార్కుకు కారణములు వివరించవలెను.

1. అస్సలు బాగా లేదు 2. బాగా లేదు 3. ఫరవాలేదు 4. బాగుంది 5. చాలా బాగుంది

1. ఒక సహకార సంఘములో పాలకవర్గము, సి.ఇ.ఓ చేయవలసిన పనుల ప్రణాళిక రూపొందించడం మరియు సి.ఇ.ఓ పని తీరు సమీక్షించడం జరుగుతున్నది.

1. అస్సలు బాగా లేదు 2. బాగా లేదు 3. ఫరవాలేదు 4. బాగుంది 5. చాలా బాగుంది

వివరణ

.....
 .....
 .....

2. ఒక ఎఫ్.పి.ఓలో అధ్యక్షుడు మరియు సి.ఇ.ఓ ఏకమై ఎఫ్.పి.ఓ వ్యవహారములను పూర్తిగా తమ నియంత్రణలో వుంచుకుని, వారి సొంత ప్రయోజనము కొరకు ఉపయోగించుకుంటూ ఒకరికి ఒకరు జవాబుదారీగా పనిచేస్తున్నారు.

1. అస్సలు బాగా లేదు 2. బాగా లేదు 3. ఫరవాలేదు 4. బాగుంది 5. చాలా బాగుంది

వివరణ

.....
 .....
 .....

3. ఒక ఎఫ్.పి.ఓలో సిబ్బంది సభ్యులకు అవసరమైన అన్ని సేవలను నాణ్యముగా, సకాలములో అందిస్తున్నారు. అందువలన సభ్యులు వేరే సంస్థల వద్ద నుండి సేవలు తీసుకొనటము లేదు.

1. అస్సలు బాగా లేదు 2. బాగా లేదు 3. ఘరవాలేదు 4. బాగుంది 5. చాలా బాగుంది
వివరణ

.....
.....
.....

పై సందర్భముల నుండి మనం తెలుసుకొనవలసింది ఏమనగా పాలకవర్గము, సిబ్బందిని నియమించి, వారితో పని చేయించాలి. సిబ్బంది పాలకవర్గము ఆదేశానుసారము సభ్యులకు నాణ్యమైన, తగిన సేవలు అందించాలి. సభ్యుల శ్రేయస్సు కొరకు, సభ్యుల అవసరములకు అనుగుణముగా ఎఫ్.పి.ఓ పని చెయ్యాలికాని, సభ్యులు, పాలకవర్గము తమ స్వంత ప్రయోజనాలకు ఎఫ్.పి.ఓలను వినియోగించుకొనకూడదు.

పాత్రలు మరియు బాధ్యతలు

ఉద్దేశ్యము

ఎఫ్.పి.ఓలోని సభ్యులు, పాలకవర్గ సభ్యులు మరియు సిబ్బంది విధులు, బాధ్యతల గురించి తెలుసుకొని ఆయా భాగస్వాములు తమ తమ విధులను, బాధ్యతలను సక్రమముగా నిర్వహించేలా పాలకవర్గ సభ్యులు చూడగలుగుతారు

విషయాంశాలు

1. విధులు, బాధ్యతలపై స్పష్టత మరియు విధుల నిర్వహణ
2. మహాసభ అధికారములు
3. పాలకవర్గము, ఉపకమిటీల విధులు మరియు బాధ్యతలు
4. సి.ఇ.ఓ.ల విధులు, బాధ్యతలు
5. పాలకవర్గము మరియు సి.ఇ.ఓ. మధ్య విధులు, బాధ్యతల తేడా వైవిధ్యం
6. అధ్యక్షుని విధులు మరియు బాధ్యతలు
7. కార్యదర్శి విధులు మరియు బాధ్యతలు

ఇప్పటివరకు మనము సభ్యులు, పాలకవర్గము మరియు సిబ్బంది గురించి తెలుసుకున్నాము. ఇప్పుడు మనము ఈ ముగ్గురి విధులు, బాధ్యతల గురించి చర్చిద్దాం. మనకందరికి తెలిసిన ప్రకారం వివిధ భాగస్వాముల విధులలో స్పష్టత కలిగి వున్నప్పుడే ఏ సంస్థ అయినా సమర్థవంతముగా నడవగలుగుతుంది. అందుకని మన ఎఫ్.పి.ఓలో కూడా వివిధ స్థాయి భాగస్వాముల విధులు, బాధ్యతలలో స్పష్టతను కలిగి వుండాలి.

శివరాంగారు భారతి గారితో “ఇప్పుడు మాకు ఎఫ్.పి.ఓ.లోని అంతర్భాగాలైన సభ్యులు, పాలకవర్గ సభ్యులు మరియు సిబ్బందికి మధ్య అంతర్గత సంబంధాలపై అవగాహన ఏర్పడినది. మా మహాసభ మాకు కొన్ని బాధ్యతలను అప్పగించినది. వాటికి అనుగుణముగా మేము ఎఫ్.పి.ఓ.ను ఏవిధముగా నడపగలం” అని శివరాం అడిగారు. శ్రీమతి భారతి “అందరు సభ్యులను కలిపి మహాసభగా పరిగణిస్తారు. వారందరూ సంస్థ కార్యక్రమములలో పాల్గొనటానికి సమాన హక్కు కలిగి వుంటారు. సంవత్సరమునకు ఒకసారి మహాసభ సమావేశం జరపడం, సభ్యుల అవసరములకు అనుగుణముగా వార్షిక ప్రణాళికలను రూపొందించడం మరియు గత వార్షిక ప్రణాళికలు అమలు తీరును సమీక్షించడం మహాసభ విధి” అని వివరించటము జరిగినది.

తరువాత భారతిగారు “మీ అందరికీ పాలకవర్గం గురించి తెలిసినప్పటికీ, ఎవరైనా పాలకవర్గము అంటే ఏమిటో వివరించగలరా” అని పాలకవర్గ సభ్యులను అడిగినారు. దీనికి పాలకవర్గ సభ్యులలో ఒకరైన లక్ష్మణ్ గారు ఈ విధముగా వివరించారు. “ఎఫ్.పి.ఓ. కార్యక్రమములను నిరంతరము నడిపించడానికి మహాసభచే ఎన్నిక చేయబడిన వారిని పాలకవర్గము అంటారు. ఈ పాలకవర్గమునకు ఎఫ్.పి.ఓ.ను పరిపాలించే బాధ్యత ఉంటుంది”.

మహాసభ ఆదేశానుసారం మరియు ఎఫ్.పి.ఓ. నమోదైన చట్టం మరియు నిబంధనావళి ప్రకారం తమ విధులను ఎఫ్.పి.ఓ. నిర్వహించవలెను. అంటే పాలకవర్గము నిర్వహించే అన్ని కార్యక్రమములను, మహాసభ దృష్టికి తీసుకొని వచ్చి, మహాసభ ఆమోదం పొందవలెను. ఎఫ్.పి.ఓ.కు సంబంధించిన అన్ని తుది నిర్ణయములను తీసుకొనే హక్కు మహాసభకే కలదు. ఎఫ్.పి.ఓ. కార్యక్రమాలను నడపడానికి మహాసభ, పాలకవర్గ సభ్యులు మరియు సిబ్బంది కొన్ని నిర్దిష్ట విధులు మరియు బాధ్యతలు కలిగి వుంటారు. మన ఎఫ్.పి.ఓ.లోని అందరూ తమ పని గురించి పూర్తి అవగాహన కలిగి ఉంటామో అప్పుడే మన ఎఫ్.పి.ఓ.ను సమర్థవంతముగా నడిపి సభ్యుల నమ్మకం మరియు విశ్వాసమును పొందగలము. కనుక ముగ్గురు భాగస్వాములు నిర్వహించే విధులు మరియు బాధ్యతల గురించి తెలిసికొందాము అని భారతిగారు తెలియజేసారు.

మహాసభ

మహాసభ ఏయే అధికారములను కలిగి ఉంటుందో చిత్రం 2 ను చూపిస్తూ వివరించటం జరిగింది.

చిత్రం 2: మహాసభ అధికారములు

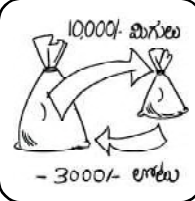
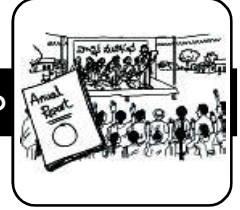
పాలకవర్గ ఎన్నిక

నిబంధనావళి/ ఉపవిధులకు సవరణలు

భవిష్య ప్రణాళిక, విధానాలు మరియు బడ్జెట్ ఆమోదం

వార్షిక నివేదిక మరియు ఆడిట్ చేయబడిన లెక్కల పట్టికల ఆమోదం

మిగులు పంపిణీ మరియు లోటు నిర్వహణ

ప్రత్యేకమైన రిజర్వులు మరియు నిధులు ఏర్పాటు చేయుట

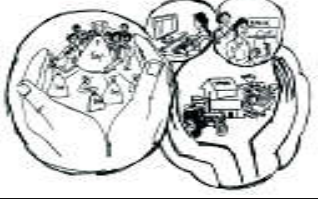

ఆడిటర్ నియామకం

తరువాత భారతిగారు, మహాసభ అన్ని అధికారములను కలిగి వుండటమే కాకుండా, వారు ఎఫ్.పి.ఓకు యాజమానులు. ఎఫ్.పి.ఓకు సంబంధించిన అన్ని కీలక నిర్ణయములు అంటే దీర్ఘకాలిక ప్రణాళికలు చేయుట, ఎఫ్.పి.ఓ రద్దు, పాలకవర్గ నిర్ణయములను తిరస్కరించుట వంటి అధికారములు కూడా మహాసభకు కలదు అని వివరించుట జరిగినది.

పాలకవర్గ సభ్యుల విధులు, బాధ్యతలు

మహాసభ దిశ నిర్దేశించిన విధముగా మహాసభకు జవాబుదారీగా పాలకవర్గము పని చేస్తుంది. పాలకవర్గ సభ్యుల విధులు మరియు బాధ్యతలు చిత్రం 3 ను చూపిస్తూ వివరించటం జరిగింది.

చిత్రం 3: పాలకవర్గ సభ్యుల విధులు, బాధ్యతలు

		
పరిపాలన	ఆర్థికపరమైన	చట్టపరమైన
<ul style="list-style-type: none"> సభ్యత్వ చేర్పు మరియు తొలగింపు పదాధికారుల ఎన్నిక & తొలగింపు విధానములు & ప్రణాళికల రూపకల్పన కార్యక్రమ కమిటీలు/ ఉప కమిటీల ఏర్పాటు సభ్య సంఘముల పనితీరు, పర్యవేక్షణ, బలోపేతము కొరకు చర్యలు చేపట్టటము సిబ్బంది నియామకం & పని తీరు సమీక్ష, ప్రగతి సమీక్ష ఇతర సంస్థలు, సమితులు, సమాఖ్యలలో సభ్యత్వం 	<ul style="list-style-type: none"> నిధుల సేకరణ నిధుల వినియోగం నిధులు మరియు అస్తుల సంరక్షణ బ్యాంకు ఖాతాల నిర్వహణ లెక్కల వుస్తకాల నిర్వహణ మిగులు కేటాయింపు లోటు నిర్వహణ 	<ul style="list-style-type: none"> ఎన్నికల నిర్వహణ లెక్కల ఆడిట్ వార్షిక రిటర్న్స్ ఫైలింగ్ నిబంధనావళికి సవరణలు మహాసభ, పాలకవర్గం సమావేశాల నిర్వహణ

చివరగా ముఖ్య కార్యనిర్వహణాధికారి / మేనేజరు విధులు, బాధ్యతలను చిత్రం చూపిస్తూ వివరించడం జరిగినది.

ముఖ్య కార్యనిర్వాహణధాకారి/ మేనేజర్ విధులు, బాధ్యతలు

1. ఎఫ్.పి.ఓ పాలకవర్గ సభ్యులకు విధేయులుగా, జవాబుదారీగా ఉండవలెను

- ❖ లక్ష్యములు, వ్యూహములు, ప్రణాళికలు మరియు విధానముల రూపకల్పనలో పాలకవర్గమునకు సహకరించవలెను.
- ❖ పాలకవర్గము ఆదేశానుసారం చట్టపరమైన బాధ్యతలైన పాలకవర్గ సమావేశం, మహాసభ సమావేశం, లెక్కల పుస్తక నిర్వహణ, ఆడిట్, వార్షిక రిటర్న్స్ సకాలములో జరిగేలా చూడాలి.
- ❖ పాలకవర్గము మరియు బయటి ఏజెన్సీలు (సంస్థలు) కోరే అన్ని నివేదికలు రూపొందించబడేలా చూడాలి.
- ❖ ఎఫ్.పి.ఓ రోజువారీ కార్యక్రమములను నిర్వహించవలెను.
- ❖ పాలకవర్గం అప్పజెప్పే ఇతర పనులను నిర్వహించాలి.

2. పాలకవర్గ సభ్యుల పూర్తి పర్యవేక్షణలో సభ్యులకు సేవలు

- ❖ ఎఫ్.పి.ఓ.కు గల వ్యాపార అవకాశములను గుర్తించడం, సభ్యుల సంక్షేమము, వ్యాపార అభివృద్ధి ప్రణాళికను తయారు చేయడం మరియు వ్యాపార ప్రణాళికలు అమలు చేయడం.
- ❖ పాలకవర్గము ఆదేశానుసారం సభ్యులకు వివిధ సేవలను అందించడం.
- ❖ సభ్యులకు సమాచారం, శిక్షణ మరియు అవగాహన కల్పించటము.
- ❖ ఎఫ్.పి.ఓ.కొరకు (ఆర్థిక మరియు సాంకేతిక) వనరుల సమీకరణ
- ❖ ఎఫ్.పి.ఓ.కు అవసరమైన వివిధ మౌలిక వసతులను సమకూర్చుట
- ❖ సభ్య సంఘాల బలోపేతము కొరకు ప్రణాళికలను రూపొందించి, శిక్షణలను ఏర్పాటు చేయటము, పర్యవేక్షించటము.

3. సంస్థాగతమైన పద్ధతులు మరియు బాధ్యతలు

- ❖ లెక్కల పుస్తకముల నిర్వహణ, వార్షిక ఆర్థిక పట్టికలు తయారు చేయుట మరియు ఆడిట్ చేయించుట, ఆడిట్ చేయబడిన లెక్కలను పాలకవర్గం మరియు సభ్యుల మహాసభ సమావేశం ముందుంచుట.
- ❖ పాలకవర్గం ఆదేశానుసారం ఇతర సిబ్బందిని నియమించుట, వారి పనితీరును పర్యవేక్షించుట.
- ❖ ఎఫ్.పి.ఓలో అవసరమైన వివిధ పద్ధతులను ఏర్పాటు చేయుట, అమలు చేయుట. లెక్కల పుస్తకముల నిర్వహణ, పర్యవేక్షణ మరియు నివేదికల తయారీ, ఉత్పత్తి, అమ్మకములు, పరిపాలన, మానవ వనరులు మొదలైనవి.
- ❖ ఎఫ్.పి.ఓకు సహకారం అందించే సంస్థలతో సమన్వయం చేయుట

పాత్రల వ్యత్యాసం

తదుపరి శ్రీమతి భారతిగారు, గతములో తెలియజేసిన విధముగా పాలకవర్గ సభ్యులు మరియు సి.ఇ.ఓ పాత్రల మధ్య వ్యత్యాసం పాటించుట చాలా ముఖ్యం. కొన్ని సందర్భములలో విధులు, బాధ్యతలపై స్పష్టత లేకపోతే ఎఫ్.పి.ఓ పని తీరుపై ప్రభావితం చూపుతుంది. పాలకవర్గ సభ్యులు మరియు సి.ఇ.ఓ. పాత్రల మధ్య వ్యత్యాసం ఏమిటో మనం ఇప్పుడు చూద్దాము.

పట్టిక : పాత్రల వ్యత్యాసం

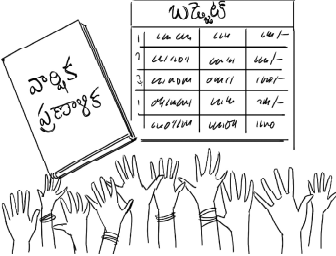

పాలకవర్గ సభ్యులు	ముఖ్య కార్యనిర్వహణాధికారి
1. దిశా నిర్దేశం	1. పాలకవర్గము నిర్దేశించిన దిశ ప్రకారం వ్యవహరించడం
2. వ్యూహాత్మక దిశ	2. వ్యవహార కార్యకలాపాల అమలు
3. సంస్థాగత విధానముల ఏర్పాటు	3. సంస్థాగత విధానములను అమలు చేయుట
4. మహాసభకు జవాబుదారీ	4. పాలకవర్గమునకు జవాబుదారీ
5. సభ్యులకు అవసరమైన సేవల ఏర్పాటు	5. సభ్యులకు అవసరమైన సేవలు అందించుట
6. సి.ఇ.ఓ. పని తీరుపై సమీక్ష	6. పాలకవర్గము ఆదేశానుసారం ఇతర సిబ్బంది పని తీరుపై సమీక్ష

పాలకవర్గం దిశానిర్దేశం, నియమావళి మరియు ప్రణాళికలను తయారు చేస్తారు. పాలకవర్గం ఆదేశాల మేరకు వాటిని అమలు చేయడమే సిబ్బంది బాధ్యత అని వివరించి, అభ్యాసమును పాలకవర్గ సభ్యులకు స్వీయ అవగాహన కొరకు భారతిగారు ఇవ్వటము జరిగినది.

అభ్యాసం

దిగువ పొందు పరచబడిన ప్రతీ కార్యక్రమమునకు ఎవరు బాధ్యులో ఆ స్థలంలో (✓) టిక్ గుర్తు పెట్టగలరు.

కార్యక్రమము	మహాసభ సభ్యులు	పాలకవర్గము	సిబ్బంది
<p>1. సభ్యులను చేర్చుకొనుట</p> 			
<p>2. మహాసభ నిర్వహణ</p> 			
<p>3. ఆడిటర్ నియామకం</p> 			

కార్యక్రమము	మహాసభ సభ్యులు	పాలకవర్గము	సిబ్బంది																								
<p>4. పాలకవర్గ సభ్యుల ఎన్నిక</p> 																											
<p>5. వార్షిక ప్రణాళికల ఆమోదం</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="4">బడ్జెట్</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>600 000</td> <td>600</td> <td>600 /-</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>600 000</td> <td>600</td> <td>600 /-</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>600 000</td> <td>600</td> <td>600 /-</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>600 000</td> <td>600</td> <td>600 /-</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>600 000</td> <td>600</td> <td>600 /-</td> </tr> </tbody> </table>	బడ్జెట్				1	600 000	600	600 /-	2	600 000	600	600 /-	3	600 000	600	600 /-	4	600 000	600	600 /-	5	600 000	600	600 /-			
బడ్జెట్																											
1	600 000	600	600 /-																								
2	600 000	600	600 /-																								
3	600 000	600	600 /-																								
4	600 000	600	600 /-																								
5	600 000	600	600 /-																								
<p>6. ఆడిట్ అయిన వార్షిక పట్టికల ఆమోదం</p> 																											

కార్యక్రమము	మహాసభ సభ్యులు	పాలకవర్గము	సిబ్బంది
<p>7. వార్షిక రిటర్న్స్ ఫైలింగ్</p> 			
<p>8. చట్టపరమైన భాద్యతల నిర్వహణ</p> 			
<p>9. సరైన లెక్కల పుస్తకముల నిర్వహణ</p> 			
<p>10. సభ్యులకు ఉత్పత్తి అవసరాల సరఫరా</p> 			

కార్యక్రమము	మహాసభ సభ్యులు	పాలకవర్గము	సిబ్బంది
<p>11. సభ్యుల పంట ఉత్పత్తుల కొనుగోలు</p> 			
<p>12. సి.ఇ.ఓ నియామకం</p> 			
<p>13. ఎఫ్.పి.ఓ విధానముల ఏర్పాటు</p> 			

విశ్లేషణ

తరువాత భారతిగారు పాలకవర్గ సభ్యులుగా మీ బాధ్యతలను మీరు ఎంతవరకు నిర్వహిస్తున్నారు అని అభ్యాసం నుండి అంచనా వేసుకొనమని తెలపటము జరిగినది. అలాగే మీ విధులను మీరు మరింత సమర్థవంతంగా నిర్వర్తించడానికి, మీ వని తీరులో ఎలాంటి మెరుగుదల అవసరమవుతుందో కూడా గుర్తించండని తెలపటము జరిగినది.

చివరగా ఎఫ్.పి.ఓను సమర్థవంతముగా నడపటానికి అవసరమైన నిర్వహణ విధానమును తెలియపరిచి అవగాహన కల్పించిన భారతిగారికి చైతన్య ఎఫ్.పి.ఓ పాలకవర్గ సభ్యులు అందరూ కృతజ్ఞతలు తెలియజేసినారు. చైతన్య ఎఫ్.పి.ఓ అధ్యక్షులు శివరాం గారి వందన సమర్పణతో సమావేశము ముగిసినది.

అదనపు సమాచారం

చట్టపరముగా తెలుసుకొనవలసిన మరికొన్ని అంశములు

కంపెనీల చట్టం 2013

కంపెనీపై సభ్యుల అధికారం: సభ్యులు మహాసభ ద్వారా వ్యవహరించెదరు, మహాసభ మాత్రమే క్రింది విధులను చేపట్టగలదు.

1. బడ్జెట్ ఆమోదము మరియు కంపెనీ వార్షిక లెక్కల ఆమోదం
2. నిలుపుదల చేసే ధర పరిమాణమును ఆమోదించుట
3. వ్యవహార బోనస్‌ను ఆమోదించుట
4. బోనస్ షేర్స్ జారీని ఆమోదించును
5. ఆడిటర్‌ను నియమించును
6. లాభాంశమును ప్రకటించుట, వ్యవహార బోనస్ పంపిణీపై నిర్ణయం
7. మెమోరాండం మరియు ఆర్టికల్స్ ఆఫ్ అసోసియేషన్ సవరణ
8. పాలకవర్గము ఎవరైనా పాలకవర్గ సభ్యులకు ఇచ్చే ఋణము షరతులను, పరిమితిని నిర్ణయించుట.
9. ఆర్టికల్స్ ఆఫ్ అసోసియేషన్‌లో ప్రత్యేకముగా సభ్యుల నిర్ణయం కొరకు పొందుపరచబడిన అంశములపై చర్య చేపట్టటము లేదా ఆమోదించటము.

కంపెనీ చట్టం 2013లో బోర్డు అధికారములు మరియు విధులు

1. చెల్లించవలసిన లాభాంశమును నిర్ణయించుట.
2. నిలుపుదలచేసే ధర పరిమాణమును నిర్ణయించుట మరియు మహాసభలో ఆమోదించవలసిన వ్యవహార బోనస్‌ను సిఫారసు చేయుట.
3. నూతన సభ్యులను చేర్చుకొనుట
4. సంస్థాగత విధానమును, ఉద్దేశ్యము రుపొందించుట, వాటి సాధనకు దీర్ఘకాలిక మరియు వార్షిక లక్ష్యములను ఏర్పాటు చేసుకొనుట మరియు సంస్థాగత వ్యూహములను మరియు ఆర్థిక ప్రణాళికలను ఆమోదించుట.
5. ఆర్టికల్స్‌లో చెప్పబడిన ప్రకారం ఉత్పత్తిదారుల కంపెనీ ముఖ్య కార్య నిర్వహణాధికారి మరియు ఇతర సిబ్బందిని నియమించుట.
6. బోర్డుచే నియమించబడిన సి.ఇ.ఓ. మరియు ఇతర అధికారులను పర్యవేక్షించే అధికారము వారిపై నియంత్రణ కలిగివుండుట.
7. లెక్కల పుస్తక నిర్వహణ, వార్షిక ఆర్థిక పట్టికలు తయారు చేసి, ఆడిట్ నివేదికతో పాటు మహాసభ ముందుంచుట. ఆడిటర్ పరిశీలనలపై సమాధానం చెప్పుట. ఉత్పత్తిదారుల కంపెనీ రోజువారీ వ్యాపారమునకు సంబంధించి ఏర్పరచుకున్న ఆస్తులను క్రయ లేదా విక్రయించుట.
8. రోజువారీ కార్యక్రమముల నిర్వహణలో భాగముగా ఉత్పత్తిదారుల కంపెనీ నిధులను పెట్టుబడులు పెట్టుట.
9. వ్యాపార కార్యక్రమములలో భాగముగా డైరెక్టర్ లేదా వారి బంధువులు, కాని సభ్యులకు అడ్వాన్సు లేదా ఋణమును మంజూరు చేయుట.
10. తమ విధుల నిర్వహణలో భాగముగా అవసరమైన చర్యలను చేపట్టుట

పరస్పర సహాయక సహకార సంఘముల చట్టం 1995 : పాలకవర్గ సభ్యుల అధికారములు మరియు విధులు.

నిబంధనావళిని అనుసరించి, పాలకవర్గం దిగువ అధికారములను కలిగి ఉండును.

1. సభ్యులను చేర్చుకొనుట మరియు తొలగించుట
2. అధ్యక్షులు మరియు ఇతర పదాధికారులను ఎన్నుకొనుట.
3. అధ్యక్షులు మరియు ఇతర పదాధికారులను తొలగించుట
4. ముఖ్య కార్యనిర్వహణాధికారిని నియమించుట మరియు తొలగించుట
5. సిబ్బంది సంఖ్యను నిర్ణయించుట.
6. దిగువ అంశములకు సంబంధించిన విధానములను రూపొందించుట.
  - i) సభ్యులకు అందించే సేవలను గుర్తించుట, ఏర్పాటు చేయుట
  - ii) సహకార సంఘములో సిబ్బంది నియామకం మరియు వారి సేవా షరతులను రూపొందించుట.
  - iii) నిధుల సంరక్షణ మరియు వినియోగం
  - iv) లెక్కల నిర్వహణా పద్ధతి
  - v) వివిధ నిధుల సేకరణ, వినియోగము మరియు పెట్టుబడులు పెట్టుట
  - vi) నిర్వహణా సమాచార పద్ధతులు మరియు రిజిస్ట్రారుకు దాఖలు చేయవలసిన వార్షిక రిటర్న్స్‌లను పర్యవేక్షించుట.
  - vii) వార్షిక నివేదిక, వార్షిక లెక్కల పట్టికలు, వార్షిక ప్రణాళిక మరియు బడ్జెట్‌ను మహా సభ ఆమోదము కొరకు ఉంచుట.
  - viii) ఆడిట్‌లో పరిశీలించిన అంశాలపై చేపట్టిన చర్యల నివేదికలను మహాసభ ముందుంచుట.
  - ix) ఇతర సహకార సంఘములలో / సంస్థలలో సభ్యత్వం సమీక్ష
  - x) మహాసభ అప్పగించిన ఇతర విధులను నిర్వహించుట.

కంపెనీల చట్టం 2013: డైరెక్టర్స్ బాధ్యత

- (1) డైరెక్టర్స్ ఏదేని తీర్మానము లేదా ఏదేని నిర్ణయమునకు ఆమోదము తెలిపిన, అటువంటి అంశం చట్ట నిబంధనలకు వ్యతిరేకమైనచో దానివలన ఉత్పత్తిదారుల కంపెనీకి ఏర్పడిన నష్టమును పూరించడానికి, స్వయముగా గాని, ఉమ్మడిగా గాని, ఉత్పత్తిదారుల చట్టము మరియు ఆర్టికల్స్ ప్రకారం బాధ్యులు.
- (2) చట్టంలోని ఉపవిభాగం (1) అనుసారము ఎటువంటి పక్షపాతం లేకుండా తమ డైరెక్టర్ నుండి వసూలు చేయుటకు అధికారం కలిగివుండును.
  - (a) ఉప విభాగము-1 ప్రకారం కంపెనీకి నష్టము ఏర్పడినప్పుడు, ప్రతిఫలముగా డైరెక్టర్ ఏదేని లాభం పొందినచో
    - (1) లాభం పొందిన దానికి సమానమైన మొత్తం.
    - (b) ఉప విభాగం-1 పేర్కొన్న ప్రకారం, ఉత్పత్తిదారుల కంపెనీకి ఏదైనా నష్టం లేదా హాని పొందిన దానికి సమానమైన మొత్తం
- (3) ఈ చట్టం లేదా ఏదేని ఇతరచట్టం ద్వారా విధించబడిన ఆర్థిక బాధ్యతకు అదనముగా ఈ ఉప విభాగములోని బాధ్యతలు పరిగణిస్తారు.

అధ్యక్షుని పాత్ర (విధులు) మరియు బాధ్యతలు

1. మహాసభ మరియు ఇతర సమావేశములకు అధ్యక్షత వహించి సమావేశములు సక్రమముగా జరిగేలా చూచుట.
2. ఎల్లప్పుడూ ఎఫ్.పి.ఓ. కార్యక్రమములు నిబంధనలకు అనుగుణముగా సమర్థవంతముగా, ప్రతిభావంతముగా నిర్వహించబడేలా జాగ్రత్త వహించవలెను, తగు చర్యలు చేపట్టవలెను.
3. మహాసభ మరియు ప్రత్యేక సమావేశములలో సభ్యులు తీసుకున్న నిర్ణయములను అమలు చేయుట.
4. పాలకవర్గ సమావేశంలో తీసుకున్న నిర్ణయములను అమలు చేయుట.
5. ఎఫ్.పి.ఓ. కార్యక్రమములు మరియు చట్టపరమైన అంశములు అన్నీ సక్రమముగా జరిగేలా చూడటము.
6. ఎఫ్.పి.ఓ. సిబ్బంది పనిని పర్యవేక్షించవలెను
7. ఎఫ్.పి.ఓ. పురోగతిని నిర్దేశిస్తూ అనుగుణముగా చేపట్టవలసిన చర్యలను తగిన ప్రణాళికలను తయారుచెయ్యాలి.
8. ఎఫ్.పి.ఓ. తరపున బయట సంస్థలలో ప్రాతినిధ్యం వహించవలెను.
9. ఎఫ్.పి.ఓ.లో పని చేయుటకు అనువైన వాతావరణమును కల్పించటము దానిని కాపాడటము.
10. సభ్యుల మరియు సిబ్బంది సమస్యలు, ఫిర్యాదులను కార్యదర్శి ద్వారా తెలిసికొని వాటిని పరిష్కరించవలెను, తగు చర్యలు తీసుకొనవలెను.
11. ఎఫ్.పి.ఓ. ప్రయోజనములను కాపాడటానికి, దాని ఆరోగ్యవంతమైన ఎదుగుదలకు అవసరమైన అన్ని చర్యలు చేపట్టటము.

కార్యదర్శి విధులు మరియు బాధ్యతలు

1. ఎఫ్.పి.ఓ. జారీ చేసే రసీదులు, పత్రములు, ఇతర ముఖ్యమైన పత్రములు అన్నింటిపై అధికారిక సంతకము చేయుట.
2. ఎఫ్.పి.ఓ మహాసభ సమావేశము మరియు ప్రత్యేక సమావేశములు ఏర్పాటు చేయుట, పాలకవర్గ సమావేశములు, పాలకవర్గముచే ఏర్పాటు చేయబడిన వివిధ కార్యనిర్వాహక కమిటీల, ఉపకమిటీల సమావేశములు ఏర్పాటు చేయుట, సమావేశములకు హాజరు అగుట, హాజరు నమోదు చేయుట, తీర్మానములు రాయుట, వాటిపై అధ్యక్షుని సంతకం చేయించి, సంబంధితులందరికి పంపుట, సమావేశములలో చేయబడిన నిర్ణయముల అమలుకు కృషి చేయటము.
3. చట్టపరమైన బాధ్యతలు సకాలములో పాటించబడేలా పర్యవేక్షించుట.
4. ఎఫ్.పి.ఓ.సభ్యులకు, చట్టము మరియు నియంత్రణ అధికారులకు అవసరమైన సమాచారమును చేయటము.
5. ఎఫ్.పి.ఓ. అన్ని కార్యక్రమములలో దాని ప్రయోజనమును కాపాడవలెను.

సి.ఇ.ఓ. విధులు (కంపెనీల చట్టం 2013)

1. ఉత్పత్తిదారుల కంపెనీ పరిపాలనకు సంబంధించిన అన్ని పనులు మరియు రోజువారీ కార్యక్రమములు నిర్వహించవలెను.
2. బ్యాంకు ఖాతాలను నిర్వహించవలెను, లేదా పాలకవర్గ సాధారణ లేదా ప్రత్యేక అనుమతితో ఎవరికైనా బ్యాంకు ఖాతా నిర్వహణ బాధ్యతను అప్పగించవచ్చును.
3. ఉత్పత్తిదారుల కంపెనీ నగదు మరియు ఆస్తుల సంరక్షణకు తగు ఏర్పాట్లు చేయవలెను.
4. పాలకవర్గము నిర్దేశించిన ప్రకారం కంపెనీ తరపున పత్రములపై సంతకములు చేయవలెను.
5. సక్రమమైన లెక్కల పుస్తకముల నిర్వహణ, వార్షిక లెక్కల తయారీ, ఆడిట్ చేయించుట, ఆడిట్ చేయబడిన లెక్కలను పాలకవర్గ మరియు మహాసభ సమావేశములలో సభ్యులకు నివేదించుట.
6. ఉత్పత్తిదారుల కంపెనీ వ్యవహారములకు సంబంధించిన సమాచారమును కాలానుగుణముగా సభ్యులకు అందజేయవలెను.
7. పాలకవర్గము తనకు బదలాయింపు చేసిన అధికారము ఆధారముగా సిబ్బందిని నియమించవలెను.
8. ఎఫ్.పి.ఓ ఆశయము, లక్ష్యములు, వ్యూహములు, ప్రణాళికలు మరియు విధానముల రూపకల్పనలో పాలకవర్గమునకు సహకరించవలెను.
9. నిర్వహిస్తున్న మరియు చేపట్టబోయే కార్యక్రమములకు సంబంధించిన చట్టపరమైన మరియు నియంత్రణ అంశములపై పాలకవర్గ సభ్యులకు సలహాలు ఇచ్చుట.
10. సాధారణ వ్యాపార నిర్వహణకు సంబంధించి అవసరమైన అధికారములను వినియోగించవలెను.
11. పాలకవర్గము బదలాయించిన ఇతర కార్యములు, అధికారములను వినియోగించుట.

ముగింపు పరీక్ష

ఇప్పుడు మనము ఈ పుస్తకము “ఎఫ్.పి.ఓల సంస్థాగత స్వరూపము మరియు రూపకల్పన” చివరి దశకు చేరుకున్నాము. ఈ పుస్తకము ప్రారంభములో మనము పూర్వ పరీక్షకు సమాధానములు ఇచ్చి వున్నాము అన్న విషయం గుర్తు చేసుకుందాము.

అలాగే ఇప్పుడు చివరగా ముగింపు పరీక్ష కూడా ఇవ్వబడినది, ఈ పుస్తకములోని అధ్యాయములు అన్నీ పూర్తి చేసిన తరువాత పొందిన అవగాహన ఆధారముగా మన విజ్ఞానమును క్రింది విధముగా అంచనా వేసుకొనవచ్చును.

1 మహాసభ విధులు మరియు అధికారములు ఏమిటి?

.....

.....

.....

2. ఎఫ్.పి.ఓలో సభ్యులకు సేవలు ఎవరు అందించాలి?

.....

.....

.....

3. ఎఫ్.పి.ఓ. పాలకవర్గము భాద్యతలు ఏమిటి?

.....

.....

.....

4. పాలకవర్గము మరియు ముఖ్య నిర్వహణాధికారి పాత్రల మధ్య వైవిధ్యం ఏమిటి?

.....

.....

.....

ఎఫ్.పి.ఓల సంస్థాగత స్వరూపం మరియు రూపకల్పన నుంచి చేపట్టవలసిన చర్యలు

“ఎఫ్.పి.ఓల సంస్థాగత స్వరూపం మరియు రూపకల్పన” పుస్తకం నుంచి నేర్చుకున్న అంశములతో మీ ఎఫ్.పి.ఓలో చేపట్టదలచిన చర్యలు ఏమిటో క్రింద స్థలములో పొందుపరచండి.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

నోటు

నోట్సు

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ముఖ్య కార్య నిర్వహణధాకారి/ మేనేజర్ విధులు

రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థ పాలకవర్గమునకు జవాబుదారిగా, బాధ్యతగా ఉంటారు

- ❖ లక్ష్యాలు, వ్యూహాలు, ప్రణాళికలు మరియు విధానముల రూపొందించుటకు పాలకవర్గమునకు సహకరించుట
- ❖ పాలకవర్గము ఆదేశానుసారం పాలకవర్గ సమావేశములు, మహాసభ సమావేశము, పుస్తక నిర్వహణ, ఆడిట్, రిజిస్ట్రారుకు దస్తావేజులు సమర్పణ వంటి చట్టపరమైన భాద్యతలను సకాలములో నిర్వహించుట
- ❖ పాలకవర్గము మరియు బయటి ప్రోత్సాహక సంస్థలకు అవసరమైన నివేదికలను అందించటము
- ❖ ఎఫ్.పి.ఓ.రోజువారీ కార్యకలాపాలను నిర్వహించటము.

పాలకవర్గము ఆదేశానుసారము సభ్యులకు సేవలు అందించుట

- ❖ ఎఫ్.పి.ఓ వ్యాపారమునకు సభ్యుల ప్రయోజనము అవకాశములను గుర్తించడము, వ్యాపార అభివృద్ధి ప్రణాళికను తయారు చేయడం మరియు అమలు పరచటము
- ❖ పాలకవర్గము ఆదేశానుసారం సభ్యులకు వివిధ సేవలు అందించడం.
- ❖ సభ్యులకు శిక్షణలు, సమాచారము అందించటము మరియు అవగాహన కల్పించటము
- ❖ ఆర్థిక మరియు సాంకేతిక వనరులను ఎఫ్.పి.ఓకు సమీకరించటము
- ❖ ఎఫ్.పి.ఓ.కు అవసరమైన వివిధ మౌలిక సదుపాయములను పొందటము లేదా ఏర్పాటు చేయటము

సంస్థ నిర్వహణకు తగిన పద్ధతులను ఏర్పాటు చేయటము మరియు పాటించేటట్లు చూడటము

- ❖ సక్రమమైన పుస్తకముల నిర్వహణ, వార్షిక లెక్కలను, మరియు ఆడిట్ చేయించుట, ఆడిట్ చేయబడిన లెక్కలను పాలకవర్గమునకు, మహాసభకు సమర్పించటము
- ❖ పాలకవర్గ ఆదేశానుసారం సిబ్బందిని నియమించుట మరియు పనితీరును పర్యవేక్షించుట.
- ❖ పుస్తకముల నిర్వహణ, అకౌంటింగు, పర్యవేక్షణ మరియు నివేదికల తయారీ, ఉత్పత్తి, మార్కెటింగు, పరిపాలన, సిబ్బంది మొదలగు పద్ధతులను ఏర్పాటు చేసి, అమలు పరచుట
- ❖ ప్రోత్సాహక సంస్థలతో సత్సంబంధములను కలిగి వుండటము, సహకరించటము.

ఏపిమాన్

ఏపిమాన్ జాతీయ స్థాయిలో పటిష్టమైన సహకార విలువలు, సహకార సూత్రాలు, స్వయం సహాయం, స్వయం ప్రతిపత్తి, పరస్పర ప్రయోజనమే లక్ష్యంగా ఏర్పాటు చేసుకున్న స్వయం సహాయక సంఘాలు, సహకార సంఘాలు, రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థలు మరియు ఇతర స్వయం సహాయక సంస్థలను బలోపేతం చేస్తూ, పూర్తిగా సభ్యుల ఆధీనంలో, సభ్యుల యాజమాన్యంతో, సభ్యుల నియంత్రణలో పనిచేసే రీతిలో వాటిని తీర్చిదిద్దడం పైన పనిచేస్తూ, వాటి సాధికారతకు కృషి చేస్తున్న స్వచ్ఛంద సంస్థ.

పరికల్పన - రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థల సంస్థాగత స్వరూపం మరియు రూపకల్పన

ఏపిమాన్ ఏర్పాటుచేసిన ఎఫ్.పి.ఓ. ఇంక్యుబేషన్ సెంటర్ రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థ (ఎఫ్.పి.ఓ.)ల ఏర్పాటుతో పాటు, వాటిని సమర్థవంతమైన, సుస్థిరమైన రీతిలో వ్యాపార సంస్థలుగా తీర్చిదిద్దడం కోసం అవసరమైన సేవలన్నింటిని ఒకేచోట అందించే కేంద్రం. వివిధ ఎఫ్.పి.ఓ.లు, వాటిని ప్రోత్సహించే సంస్థల భాగస్వామ్యంతో ఈ సేవలు అందిస్తుంది. ప్రణాళికల రూపకల్పన, చట్టబద్ధ నియమాలను పాటించుట, సంస్థాగత నిర్వహణ, పరిపాలన, యాజమాన్యం, సంస్థల సామర్థ్యముల పెంపుదల మొదలగు సంస్థాగత సేవలు అందిస్తుంది. అదేక్రమంలో, ఎఫ్.పి.ఓ.ల వ్యాపారవకాశాల వృద్ధికి కావాలసిన ఆర్థికపరమైన అనుసంధానములు, మార్కెటింగ్ మద్దతు మరియు సాంకేతిక సాయం వంటి సేవలను కూడా అందిస్తుంది.

సహకరించినవారు

DGRV

ప్రచురణకర్త

